

УДК 330.46:339

DOI: <https://doi.org/10.32782/2415-3583/25.12>**Степаненко С.В.**

кандидат економічних наук,
докторант кафедри менеджменту, бізнесу і адміністрування
Державний біотехнологічний університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6132-328X>

ВІДТВОРЕННЯ РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ СУБ'ЄКТІВ АГРАРНОГО БІЗНЕСУ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОЇ ЕКОНОМІКИ

У статті виявленні особливості складників, стадій та факторів відтворення ресурсного потенціалу суб'єктів аграрного бізнесу в умовах інклюзивної економіки. Систематизовано складові ресурсного потенціалу бізнес-суб'єктів за умов інклюзивних трансформацій агроекономіки. Обґрунтовано методичні підходи до організації процесу відтворення ресурсного потенціалу, основними з яких є: функціонально-інституційний, логістичний, ринковий та інклюзивний. Визначено стадії відтворення ресурсного потенціалу інклюзивного агробізнесу, що орієнтується на формування інтегрального ефекту створення додаткових цінностей, якими користуватимуться всі учасники інклюзивного процесу суспільного виробництва. Визначено систему факторів відтворення ресурсного потенціалу суб'єктів аграрного бізнесу, які доповнено впливом чинників мезосередовища галузі та мікросередовища.

Ключові слова: ресурсний потенціал, інклюзивна економіка, стадії відтворення, фактори відтворення, зовнішнє середовище, суб'єкти аграрного бізнесу.

Постановка проблеми. Зміна стратегічних векторів та трансформація існуючих підходів до менеджменту вимагає обґрунтування адекватних сьогоднішню механізмів відтворення ресурсного потенціалу бізнес-суб'єктів аграрного сектору. Ресурсний потенціал агрокомпаній – це не лише сукупність та компліментарність ресурсів, це органічна система елементів, які взаємодіють за конкретних умов і факторів бізнес-середовища та спроможні формувати синергійний ефект створення додаткової вартості і цінності. Ресурсний потенціал агрокомпаній визначає масштаб потенційного виробництва за умов існуючих обмежень, викликів і можливостей функціонування інклюзивної економіки. Організаційно-економічний механізм відтворення ресурсного потенціалу агросфери визначається стратегічними засадами розвитку агробізнесу, має ґрунтуватись на активізації заходів екологізації виробництва, врахування соціально-економічних аспектів інклюзивного впливу та відповідати цілям сталого розвитку агробізнесу і суспільства.

Врахування базових пріоритетів інклюзивної економіки доповнює традиційний зміст механізму управління витворенням ресурсного потенціалу агрокомпаній новими цілями, завданнями і критеріями успішної їх реалізації. Традиційне розуміння ресурсного потенціалу доповнюється пріоритетними засадами інклюзивного розвитку агросектору, за якими він трансформується у цілісну бізнес-еко-соціосистему, відтворення якої має враховувати інтереси не тільки агробізнесу, алей і всіх учасників процесу інклюзивного розвитку сільського господарства і сільських територій. За такого інклюзивного підходу відбувається відтворення не лише окремих елементів ресурсного потенціалу бізнес-суб'єктів, а й досягається масштабний синергійний ефект створення цінностей і досягнення цілей всіх учасників процесу суспільного виробництва на селі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми відтворення ресурсного потенціалу аграрних підприємств досліджувалися найбільш активно

у 70-80-і роки минулого століття. До того періоду належать фундаментальні праці П. Борщевського, М. Долішнього, М. Ігнатенка, В. Трегобчука, М. Хвессика та інших відомих науковців. Вони продовжилися впровадженням концепції сталого розвитку у роботах Ю. Гринчук, Б. Данилишина, Л. Масловської та інших авторів. У свою чергу, що дослідження проблем інклюзивного розвитку були започатковані за кордоном, і вивчаються в Україні відносно недавно. Серед вітчизняних науковців, які займалися питаннями інклюзивного розвитку потенціалу суб'єктів господарювання, можна виділити доробок таких вітчизняних науковців, як Ю. Гринчук, А. Гуророва, І. Ігнатенко, Л. Леваєва, Л. Мармуль, І. Романюк та деяких інших науковців [2–7]. Проте положення про інклюзивні напрями відтворення ресурсного потенціалу суб'єктів аграрного бізнесу потребують подальших досліджень.

Мета статті полягає у виявленні особливостей складників, стадій та факторів відтворення ресурсного потенціалу суб'єктів аграрного бізнесу в умовах інклюзивної економіки.

Виклад основного матеріалу. Управління відтворенням ресурсного потенціалу аграрних формувань з позицій врахування пріоритетів і засад інклюзивної економіки передбачає доповнення основних його елементів з урахуванням екологічного, соціального і економічного векторів розвитку агробізнесу. Погоджуємося з позицією І. Романюк, що традиційний елемент ресурсного потенціалу «трудова ресурси» перетворюється на головний актив розвитку і відтворення агробізнесу та доповнюється такими похідними, як освіта, культура, соціальний розвиток, духовність, розбудови соціальної інфраструктури сільських територій, що в цілому, формує кількість і якість даної складової ресурсного потенціалу компаній [7]. Економічний вектор відтворення ресурсного потенціалу за умов інклюзивності має передбачати структурну перебудову аграрної економіки, забезпечення безпеки і конкурентоспроможності продукції, соціально відповідальних

інновацій і інвестицій, технологічної модернізації агровиробництва і сільських територій. Екологічні вектори інклюзивності мають забезпечити трансформацію управління відтворенням ресурсного потенціалу аграрних бізнес-суб'єктів у напрямку збереження біорізноманіття, відтворення родючості ґрунтів, збереження біоресурсів і попередження їх змін, що формує передумови забезпечення продовольчої безпеки з урахуванням інтересів теперішніх і майбутніх поколінь. Відтворення виробничих ресурсів за умов розвитку інклюзивних процесів в агросфері формує додаткові можливості та потенціал агровиробництва, який може бути використаний на користь агробізнесу та сільських територій (рис. 1).

Інклюзивність процесу відтворення ресурсного потенціалу аграрних бізнес-суб'єктів формуватиме ефект мультиплікатора, завдяки якому можливо вирішення найважливіших завдань сталого розвитку сільського господарства і сільських територій. Створення додаткових можливостей інклюзивного ресурсного потенціалу формуватиме довгостроковий запас міцності і конкурентоспроможності галузі за умов одночасного досягнення екологічних, соціальних та економічних цілей розвитку суспільства.

Інклюзивна інституціональна модель відтворення природно-ресурсного потенціалу агросфери та сільських територій сьогодні має виходити зі стратегічного концепта децентралізації соціально відповідального корпоративного агроменеджменту, що враховує засади

бізнес-екосистемного підходу та управління активами (як складовими ресурсного потенціалу). Базовими методично-практичними площинами концепту постають:

1) простір: бізнес еко- та соціосистемний механізм використання ресурсного потенціалу агробізнесом в інтересах власників та суспільних груп;

2) відповідальність: організаційно-економічні механізми корпоративної соціальної відповідальності агробізнесу, державно-партнерських відносин за збереження, використання та відновлення ресурсів агросфери і сільських територій;

3) діяльність: використання інструментів капіталізації всіх складових ресурсного потенціалу через їх участь у суспільно-виробничому процесі на користь теперішніх та майбутніх поколінь;

4) мультиплікативність: ефект створення додаткових цінностей на основі корпоративного механізму полісубектного управління ресурсами агросфери із моніторингом соціальної відповідальності агробізнесу на базі використання інформаційних платформ з забезпеченням вільного доступу всіх учасників процесу відтворення ресурсного потенціалу села.

Результатом імплементації такого стратегічного концепту інклюзивного агроменеджменту має стати обґрунтування чіткого організаційно-економічного механізму відтворення ресурсного потенціалу, орієнтованого на досягнення спільного екологічного, соціального та економічного ефекту. Сукупним мультиплікаційним ефектом є підвищення рівня конкурен-

Рисунок 1 – Складові ресурсного потенціалу бізнес-суб'єктів за умов інклюзивних трансформацій агроекономіки

Джерело: авторська розробка

госпроможності вітчизняного агробізнесу, добробуту населення сільських територій, нації, суспільства.

Зміна пріоритетів і ціннісних орієнтирів агроменеджменту у бік інклюзивності розвитку бізнесу сьогодні потребує сталого фундаменту збалансованого розвитку, підґрунтям якого є наявні ресурси і можливості. Управління використанням і відтворенням ресурсного потенціалу має розглядатись з позицій взаємоузгодженого тандему природного біосередовища і соціально-економічної системи. На рівні агробізнесу досягнення такого балансу можливо за рахунок комплексу організаційно-економічних, правових, виробничо-технічних і соціально-екологічних заходів, які в сукупності формуватимуть єдиний організаційно-економічний відтворення ресурсного потенціалу агробізнесу. Критеріями ефективності такого механізму мають стати ступень відтворювальності ресурсів, екологізація аграрного виробництва, забезпечення продовольчої безпеки нації, передумови для розв'язання цілей сталого розвитку агробізнесу і сільських територій.

Окреме значення має інклюзивність для відтворення ресурсного потенціалу агроформувань з врахуванням екологічних вимог: збереження екологічно чистих сільськогосподарських угідь та запобігання забрудненню; відтворення біорізноманіття тварин із збереженням їх генно немодифікованого потенціалу; відтворення технічних ресурсів на інноваційній основі із мінімальним негативним впливом на природні і біоресурси; застосування агротехнологій, спрямованих за відтворення агроєкосистем у виробничому процесі, відтворення оборотного капіталу (у формі насіннєвого фонду, кормів) на основі органічного агровиробництва; відтворення трудових ресурсів із глибоким розумінням важливості і пріоритетності завдань інклюзивності і сталого розвитку [8].

Відтворення та відновлення ресурсного потенціалу за амбіційних та життєво важливих завдань інклюзивного розвитку аграрного сектору і сільських територій має забезпечити комплексний підхід до процесу управління виробничим ресурсами. Організаційно-економічний механізм відтворення ресурсного потенціалу бізнес-суб'єктів аграрного сектору має забезпечити системність і результативність економічних і організаційних заходів шляхом формування поєднання векторної дії елементів, важелів, інструментів, цілей, функцій і методів управління виробничим ресурсами задля досягнення стратегічних завдань розвитку агробізнесу. Інтегрованим функціоналом організаційно-економічного механізму відтворення ресурсного потенціалу має стати забезпечення досягнення цілей використання ресурсів у призмі дії базових функцій управління: планування, організація, координація, мотивація та контроль. Реалізація сукупного функціоналу організаційно-економічного механізму відтворення ресурсного потенціалу стратегічно має бути орієнтована на визначення ключових завдань: 1) цілі, завдання і пріоритети відтворення виробничих ресурсів агробізнесу; 2) інструменти, методи і форми відтворення ресурсів; 3) ризики, обмеження та можливості дії обраних інструментів відтворення ресурсного потенціалу; 4) критерії результативності управління використанням ресурсів та оцінки ступеня досягнення поставлених цілей. Головна мета дії організаційно-економічного

механізму – нарощування можливостей і масштабу ресурсного потенціалу за рахунок матеріалізації і використання потенціалу інклюзивного розвитку агробізнесу (додаткові похідні активи від кожної складової виробничих ресурсів агросфери і сільських територій).

Відтворення ресурсного потенціалу аграрних формувань – складний і багатогранний процес, який ґрунтується на поєднанні системи факторів природного, біологічного, техніко-технологічного, соціально-економічного, демографічного та організаційно-управлінського характеру. Відтворення ресурсного потенціалу аграрних аграрної сфери має глобальне стратегічне значення та визначає можливості і перспективи рівня якості життя населення теперішніх і майбутніх поколінь. Організаційно-економічний механізм управління відтворенням ресурсного потенціалу агроформувань має забезпечити відтворення системи виробництва, кінцевого продукту, ланцюгу цінностей та потенціалу розвитку сільських територій. А умов переходу на інклюзивну модель розвитку відтворення дія організаційно-економічного механізму ресурсного потенціалу має враховувати інтереси всіх учасників суспільного аграрно-економічного процесу. За кардинальної зміни парадигми сприйняття всіх видів ресурсів як активів, використання яких має забезпечити суспільно корисний ефект балансу інтересів всіх учасників відтворювального процесу, умов активних змін функціоналу, якісної і кількісної структури виробничого потенціалу загальна концепція його відтворення знаходиться на стадії формування. Разом з тим, практика вже опрацювала загальні методичні підходи до організації процесу відтворення ресурсного потенціалу, основними з яких можна виділити: функціонально-інституційний, логістичний, ринковий. У контексті активізації трансформаційних перетворень на засадах розвитку інклюзивної агроєкономіки вважаємо доцільним доповнення методичного базису інклюзивним підходом до обґрунтування організаційно-економічного управління відтворенням ресурсного потенціалу аграрної сфери і сільських територій (рис. 2).

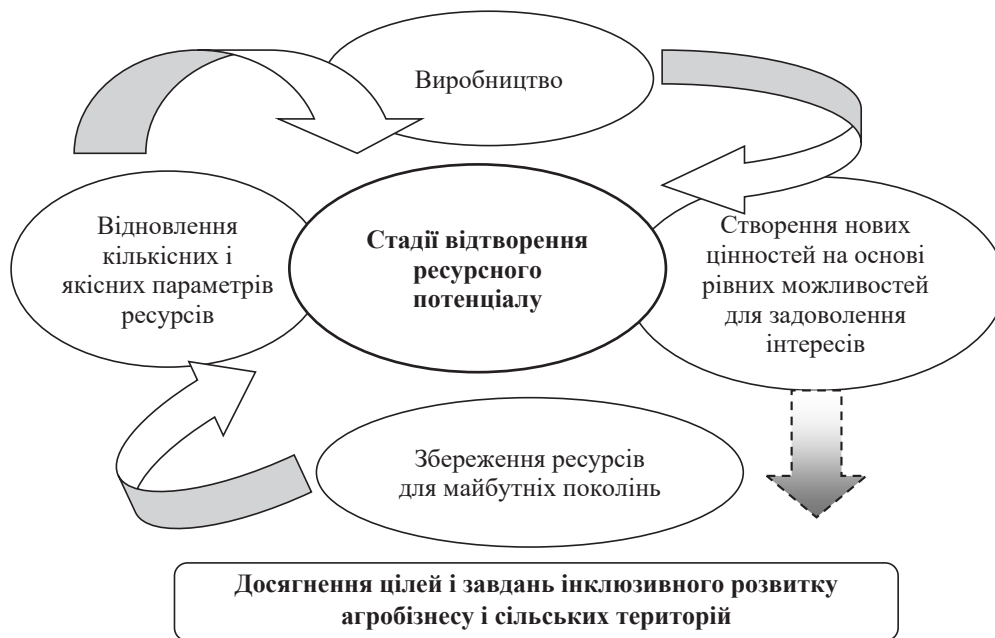
Відмінність запропонованого підходу полягає у стратегічній орієнтації на відтворення всіх складових ресурсного потенціалу з урахуванням екологічного, соціального та економічного пріоритетів суспільного розвитку. Такий підхід дозволить концентрувати цілі і інструменти механізму відтворення на задоволення інтересів всіх учасників аграрного та суміжних соціально-економічних і екологічних процесів, мешканців сільських територій, громад, соціальних груп та суспільства в цілому. За таких ключових орієнтирів організаційно-економічний механізм відтворення ресурсного потенціалу аграрних бізнес суб'єктів слугуватиме досягненню стратегічних цілей сталого розвитку економіки галузі, технологічно суміжних виробництв, сільських регіонів та національної економіки. У кінцевому результаті формуватиметься інтегральний ефект створення додаткових цінностей, якими користуватимуться всі учасники інклюзивного процесу суспільного виробництва (рис. 3).

Відтворення ресурсного потенціалу агробізнесу відбувається під впливом сукупності чинників зовнішнього середовища, основними з яких є: інвестиційно-інноваційний клімат, фінансово-кредитна політика,

Рисунок 2 – Методичні підходи до відтворення ресурсного потенціалу аграрних бізнес-суб'єктів

Джерело: удосконалено автором на основі [1; 7]

Рисунок 3 – Стадії відтворення ресурсного потенціалу інклюзивного агробізнесу

Джерело: авторська розробка

ринок сільськогосподарських угідь, природно-кліматичні умови, демографічне середовище.

В умовах обмеженості фінансових можливостей державної підтримки системних зрушень інклюзивного характеру перспективним напрямом залучення інвестиційних коштів постають інструменти державно-приватного партнерства та залучення інвесторів завдяки інструментарію інформаційно-аналітичних платформ. Прикладом такої участі є Inclusive Business Action Network (iBAN) платформа, яка створена за ініціативою Міністерства економічного співробітництва та розвитку Німеччини, підтримується ЄС, включає банківські установи, Раду зі сталого розвитку, Центри відповідального і інклюзивного бізнесу, Міжнародну фінансову корпорацію та інших учасників. Результа-

том участі у таких спеціалізованих інклюзивних фінансово-інвестиційних платформах є поєднання інвестиційних можливостей технологічно суміжних галузей і видів економічної діяльності та спрямування на реалізацію проектів інклюзивного розвитку агробізнесу. У доповнення фінансово-інвестиційних платформ, які виконують ключову функцію акумулювання тимчасово вільних коштів, паралельно створюються і успішно функціонують багатовекторні інноваційні платформи – формальні або неформальні мережеві структури, що покликані сприяти технічним, соціальним, економічним та інституційним інноваціям. У результаті поєднання дії таких платформ та об'єднання учасників у рамках одного проекту формуються базові передумови розширеного відтворення складових виробни-

чого потенціалу та побудови ефективних механізмів управління процесом відтворення. Рівність доступу до таких платформ з боку всіх суб'єктів аграрного бізнесу (крупних агрохолдингів, середніх та малих підприємств, ОСГ) вслугувуватиме початковою стадією подолання інклюзивних розривів у сільському господарстві і формуванню рівних можливостей відтворення ресурсів, нарощування виробничого потенціалу і створення додаткової вартості.

Розширене відтворення ресурсного потенціалу агробізнесу у короткостроковій перспективі вирішує ще одне наважливе завдання інклюзивного розвитку вітчизняної аграрної економіки – формування ланцюгів створення вартості та підвищення її вартісних показників у галузі. Ланцюги створення вартості, які забезпечують низькі доходи аграрним бізнес суб'єктам та іншим учасникам аграрного ринку, сьогодні знижують їхню рівень інвестиційно-інноваційної активності. Доступ до багатофункціональних інформаційних платформ стимулює економічний розвиток та сприяє розширенню прав і можливостей учасників аграрного процесу, є передумовою скорочення бідності фермерів і мешканців сільських територій. Єдність учасників у межах digital-платформ зміцнює зв'язки між виробниками засобів виробництва для сільського господарства, агробізнесом, торгівлею, сферою переробки агросировини та покупцями. У загальному підсумку формують рівні можливості, вигода та ефект досягнення цілей і завдань всіх учасників.

Виключною є роль інвестиційно-інноваційного забезпечення у розвитку та нарощуванні соціального капіталу, який постає одним з найважливіших елементів ресурсного потенціалу бізнес суб'єктів аграрної сфери. Створення ланцюгів вартості для агропродуктів із високою часткою додаткової вартості сьогодні неможливо без інвестицій у людські активи. Інвестиції та інновації на фермах та у ланцюгах створення додаткової агровартості мають спиратись на запас соціальної довіри, цінностей, знань і навиків, які люди можуть використовувати для підвищення рівня якості життя. Такий підхід буде сприяти вирішенню ще одного завдання інклюзивного відтворення ресурсного потенціалу агробізнесу – подолання розриву між можливостями доступу до соціально-економічних благ та рівнем доходу населення сільських територій.

Дія факторів зовнішнього бізнес середовища відтворення ресурсного потенціалу агробізнесу об'єктивно доповнюється впливом чинників мезо середовища галузі (інформаційний потенціал, трудовий потенціал, техніко-технологічний та виробничий потенціал) та мікросередовища (соціально-психологічні, інформаційні, біологічні, техніко-технологічні, організаційно-економічні) (рис. 4).

Висновки. Таким чином, відтворення виробничих ресурсів за умов розвитку інклюзивних процесів в агросфері формує додаткові можливості та потенціал агровиробництва, який може бути використаний на користь агробізнесу та сільських територій.

Рисунок 4 – Система факторів відтворення ресурсного потенціалу суб'єктів аграрного бізнесу

Джерело: авторська розробка

Проаналізувавши структуру ресурсного потенціалу суб'єктів аграрного бізнесу виокремлено дві основні групи показників: базовий та похідний ресурсний потенціал. До базового ресурсного потенціалу віднесено такі складові: біоресурси; матеріально-технічні; технологічні та нематеріальні; трудові; інноваційні; енергетичні; інформаційні ресурси. Група похідного ресурсного потенціалу бізнес-суб'єктів за умов інклюзивних трансформацій агроєкономіки включає: потенціал біорізноманіття, збереження та відновлення природних ресурсів, попередження змін клімату; потенціал провадження і використання біо- та екотехнологій агровиробництва; освіта, гендерна рівність, культура, соціальний розвиток, сві-

домість; потенціал соціально відповідальних інновацій; потенціал зеленої енергетики; потенціал діджиталізації агросфери та управління розвитком сільських територій.

Запропоновано у контексті активізації трансформаційних перетворень на засадах розвитку інклюзивної агроєкономіки доповнення методичного базису інклюзивним підходом до обґрунтування організаційно-економічного управління відтворенням ресурсного потенціалу аграрної сфери і сільських територій. Відмінність запропонованого підходу полягає у стратегічній орієнтації на відтворення всіх складових ресурсного потенціалу з урахуванням екологічного, соціального та економічного пріоритетів суспільного розвитку.

Список використаних джерел:

1. Борисова В.А. Економічна відтворення природного ресурсного потенціалу АПК: економічні аспекти. Суми : Видавництво «Довкілля», 2003. 372 с.
2. Гринчук Ю.С. Формування організаційно-економічного механізму відтворення виробничо-ресурсного потенціалу аграрних підприємств. *Економічний аналіз*. 2015. Т. 21. № 2. С. 245–261.
3. Гуроров А.О. Інклюзивний розвиток економіки і аграрної сфери (теорія, методика, аналіз). Харків : Точка, 2019. 146 с.
4. Гуроров А.О. Теоретико-методологічні засади інклюзивного розвитку національної економіки. *Бізнес-Інформ*. 2018. № 11. С. 48–54.
5. Ігнатенко М.М., Леваєва Л.Ю. Інклюзивний розвиток агропродовольчих холдингів і корпорацій: напрями і можливості. *Агросвіт*. 2021. № 7–8. С. 4–9.
6. Мармунь Л., Леваєва Л. Відтворення потенціалу аграрних підприємств на засадах удосконалення методології ідентифікації, організаційно-економічного механізму використання та системного управління розвитком. *Ефективна економіка*. 2020. № 7. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8039> (дата звернення: 27.09.2022).
7. Романюк І.А. Особливості відтворювального процесу в аграрному секторі. *Агросвіт*. 2016. № 11. С. 12–15.
8. Kuchumov A.V., Terentyev S.E., Belokopytov A.V. Multifactor development of agrarian production potential under sustainable development. *IOP Conference Series: Earth and Environmental Science*. 2021. P. 1–10.
9. Stanczyk I. Organizational support for managers implemented by external experts – research results. *International Journal of Business and Management*. 2018. No 2. P. 90–97.

References:

1. Borysova V.A. (2003) Ekonomichna vidtvorennia pryrodnoho resursnoho potentsialu APK: ekonomichni aspekty [Economic reproduction of the natural resource potential of the agricultural sector: economic aspects]. Sumy: Vydavnytstvo «Dovkillia». (in Ukrainian)
2. Hrynychuk Yu.S. (2015) Formuvannia orhanizatsiino-ekonomichnoho mekhanizmu vidtvorennia vyrobnycho-resursnoho potentsialu ahrarykh pidpriemstv [Formation of the organizational and economic mechanism of reproduction of the production and resource potential of agricultural enterprises]. *Ekonomichnyi analiz*, vol. 21, no. 2, pp. 245–261.
3. Hutorov A.O. (2019) Inkliuzyvnyi rozvytok ekonomiky i ahraryoi sfery (teoriia, metodyka, analiz) [Inclusive development of the economy and agrarian sphere (theory, methodology, analysis)]. Kharkiv: Tochkha. (in Ukrainian)
4. Hutorov A.O. (2018) Teoretyko-metodolohichni zasady inkliuzyvnoho rozvytku natsionalnoi ekonomiky [Theoretical and methodological principles of inclusive development of the national economy]. *Biznes-Inform*, no. 11, pp. 48–54.
5. Ihnatenko M.M., Levaieva L.Yu. (2021) Inkliuzyvnyi rozvytok ahropryrodovolchkykh kholdynhiv i korporatsii: napriamy i mozhlyvosti [Inclusive development of agro-food holdings and corporations: directions and opportunities]. *Ahrosvit*, no. 7–8, pp. 4–9.
6. Marmul L., Levaieva L. (2020) Vidtvorennia potentsialu ahrarykh pidpriemstv na zasadakh udoskonalennia metodolohii identyfikatsii, orhanizatsiino-ekonomichnoho mekhanizmu vykorystannia ta systemnoho upravlinnia rozvytkom [Reproduction of the potential of agricultural enterprises on the basis of improvement of identification methodology, organizational and economic mechanism of use and system development management]. *Efektivna ekonomika*, no. 7. Available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8039> (accessed 27 September 2022).
7. Romaniuk I.A. (2016) Osoblyvosti vidtvoriuvального protsesu v ahrarynomu sektori [Peculiarities of the reproductive process in the agricultural sector]. *Ahrosvit*, no. 11, pp. 12–15.
8. Kuchumov A.V., Terentyev S.E., Belokopytov A.V. (2021) Multifactor development of agrarian production potential under sustainable development. *IOP Conference Series: Earth and Environmental Science*, pp. 1–10.
9. Stanczyk I. (2018) Organizational support for managers implemented by external experts – research results. *International Journal of Business and Management*, no. 2, pp. 90–97.

Stepanenko Sergii
State Biotechnological University

RECREATION OF THE RESOURCE POTENTIAL OF AGRICULTURAL BUSINESS SUBJECTS IN THE CONDITIONS OF AN INCLUSIVE ECONOMY

The article identifies the features of the components, stages and factors of the resource potential reproduction of agrarian business entities in the conditions of an inclusive economy. It was determined that the replication of production resources under the development conditions of inclusive processes in the agricultural sector creates additional opportunities and the potential of agricultural production, which can be used for the benefit of agribusiness and rural areas. The components of the resource potential of business entities under the inclusive transformations conditions of the agricultural economy were systematized, where two main groups of indicators were singled out: basic and derived resource potential. In the context of transformations intensification on the basis of the inclusive agro-economics development, it is proposed to supplement the methodological basis with an inclusive approach to justifying organizational and economic management by reproducing the resource potential of the agrarian sphere and rural areas. The difference of the proposed approach lies in the strategic focus on the reproduction of all components of the resource potential, taking into account the environmental, social and economic priorities of social development. The stages of the resource potential reproduction of inclusive agribusiness are determined, which are oriented towards the formation of the integral effect of creating additional values that will be used by all participants in the inclusive process of social production. It has been established that the reproduction of the resource potential of agribusiness takes place under the influence of a set of external environment factors, the main of which are: investment and innovation climate, financial and credit policy, agricultural land market, natural and climatic conditions, demographic environment. A system of factors for reproducing the resource potential of agrarian business entities, supplemented by the influence of the factors of the meso-environment of the industry and the micro-environment, is determined.

Key words: resource potential, inclusive economy, reproduction stages, reproduction factors, external environment, agrarian business subjects.

JEL classification: O10, Q12